
[2014-9-RE](#)

CAUSA 2014-9-RE

(Miroshnychenko c/ societat Urbs Mont Patrimoni, SL)

Sentència del Tribunal Constitucional del 14-7-2014 relativa al recurs d'empara 2014-9-RE

Número de registre 142-2014. Recurs d'empara

Sentència del 14 de juliol del 2014

BOPA núm. 45, del 30 de juliol del 2014

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 21 de març del 2014, per la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra el procediment 0672-2/12, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que acordi l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, que en el seu dia declari nul el procediment esmentat i que retrotregui les actuacions al moment de la citació de la recurrent per escoltar la demanda. Així mateix, demana la suspensió del procediment esmentat fins que no recaigui una resolució ferma per part del Tribunal Constitucional;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'escrit complementari presentat per la representació processal de la recurrent, el 22 d'abril del 2014, en què demana novament que se suspengui la causa de referència en la major brevetat possible, atès que la Batllia ha desestimat la seva petició de suspensió de la causa fins a la resolució del Tribunal Constitucional;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 24 d'abril del 2014;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 5 de maig del 2014, que va admetre a tràmit, amb efectes suspensius, el recurs d'empara 2014-9-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 20 de maig del 2014, per la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 27 de maig del 2014, per la representació processal de la societat Urbs Mont Patrimoni, SL;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgorgue-Larsen;

Antecedents

Primer

L'11 de gener del 2011, la Batllia va estimar la demanda presentada conjuntament i de mutu acord per la representació processal del Sr. Alexei Volodin Furs i de la Sra. Nataliya Miroshnychenko en què se sol·licitava la seva separació conjugal i l'aprovació del conveni regulador del règim de separació en la seva redacció del 23 de desembre del 2010.

En el conveni esmentat s'establia que el Sr. Alexei Volodin Furs havia de pagar una pensió compensatòria de 400.000,00 €, efectuant un primer pagament i compromentent-se a satisfer l'import restant mitjançant acomptes de 4.000,00 € mensuals.

Segon

Per tal com el Sr. Alexei Volodin Furs va incomplir el contingut del conveni esmentat, la Sra. Nataliya Miroshnychenko va formular una demanda d'execució de la sentència de la Batllia contra el Sr. Alexei Volodin Furs i contra la societat Urbs Mont Patrimoni, SL, en tant que garant del pagament de la pensió compensatòria acordada (causa B-1005-1/2012).

Aquest procediment està en fase de proposició de proves.

Tercer

Arran d'aquesta demanda, i pel fet que el Sr. Alexei Volodin Furs havia demanat la unió de les dues causes, la Sra. Nataliya Miroshnychenko es va assabentar que la societat Urbs Mont Patrimoni, SL havia interposat una demanda contra ella (causa 0672-2/2012) mitjançant la qual se li reclamava el pagament de 27.000,00 € en concepte de lloguers pendents de pagament i que aquest procediment es trobava igualment en fase de pràctica de proves.

Quart

La representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions en què demanava la nul·litat del procediment i la retroacció de les actuacions al moment d'escollir la demanda, ja que considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la defensa, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Cinquè

El 28 de febrer del 2014, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va dictar un aute mitjançant el qual acordava no donar lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

De manera substancial, va considerar que les notificacions realitzades a la part defenent s'havien d'entendre com a correctes, ja que la demanda de citació es va efectuar al domicili conegut per la part demandant, i seguidament es va procedir a la citació per edictes. La part defenent mateixa afirma que passa temporades a l'estranger però que no ha modificat el seu domicili, i aquest domicili és el mateix que consta en els autes B-1005-1/2012 i el lloc on es va efectuar la citació objecte d'aquest incident.

Sisè

El 21 de març del 2014, la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko va interposar un recurs d'empara contra el procediment 0672-2/12, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part al·lega que la contrapart ha intentat per tots els mitjans possibles "*compensar*" la quantitat que deu inventant suposats deutes de la recurrent envers ell. Així mateix, al·lega que la contrapart ha actuat amb mala fe, ja que era del tot conscient que no residia a l'adreça d'Escaldes i que es trobava fora del país. Per tal d'acreditar aquest punt, adjunta un escrit del 14 de maig del 2013 presentat en el marc de l'execució del conveni de separació conjugal (causa B-1005-1/2012) on la part adversa afirma ella mateixa que la Sra. Nataliya Miroshnychenko residia a Barcelona, doncs, segons diu hauria satisfet l'import de la mudança. Aquesta part destaca que no resideix a l'estranger, però hi passa temporades. Afegeix que les dues parts tenen contacte telefònic, cosa que la part adversa no nega. Pel que fa a l'adreça que consta en els comprovants bancaris de la recurrent, aquesta part a més de destacar que aquesta documentació no hauria d'estar a mans de la contrapart, al·lega que del seu contingut se'n pot desprendre que no es trobava a Andorra a la data de la citació. En darrer lloc, destaca que es coneixen les seves representacions lletrades i de procuració i, per consegüent, es tenia a l'abast la possibilitat de localitzar la recurrent si això hagués convingut.

Segons el parer de l'altra part, la recurrent era coneixedora de la substanciació del procediment 0672-2/2012 i que el seu interès en no comparèixer seria dilatori.

Pel que fa al primer punt, aquesta part discrepa i precisa que en l'escrit de l'altra part presentat en el marc del procediment d'execució del conveni tan sols s'esmenta que és deutora de 27.000,00 € i que un cop s'obtingui una resolució judicial les quantitats s'hauran de compensar. Aquesta part ho va interpretar com una amenaça més. Pel que fa a la voluntat de dilació, és evident que aquesta part no pot obtenir cap interès en no ser escoltada i defensar-se d'un deute que no té.

Finalment, aquesta part cita la sentència del Tribunal Constitucional del 19 de desembre de 1996, recaiguda en la causa 96-7-RE que recull la importància de la utilització de totes les vies possibles i necessàries per garantir l'objecte essencial d'una citació: que s'arribi a comunicar a la persona interessada la raó de la citació.

En definitiva, la tramitació d'un procediment en contra seva, sense la presència de la recurrent l'ha situat en indefensió, ja que no ha pogut al·legar, ni aportar cap prova en relació amb la reclamació que se li efectua.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que acordi l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, que en el seu dia declari nul el procediment esmentat i que retrotregui les actuacions al moment de la citació de la recurrent per escoltar la demanda. Així mateix, demana la suspensió del procediment esmentat fins que no recaigui una resolució ferma per part del Tribunal Constitucional.

Setè

El 22 d'abril del 2014, aquesta part va presentar un escrit davant el Tribunal Constitucional en què reitera que la prossecució del procediment *a quo* suposarà perjudicis de difícil reparació en cas que el Tribunal Constitucional estimi el seu recurs d'empara, motiu pel qual demana que la petició formulada en el seu escrit de recurs d'empara sigui resolta amb la major brevetat, atesa la decisió de la Batllia de no suspendre la causa 0672-2/12 malgrat la interposició del recurs d'empara.

Vuitè

El 24 d'abril del 2014, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, ja que considera que de les actuacions es desprèn que la part agent a més de facilitar l'adreça de la recurrent també coneixia un número de telèfon on se la podia localitzar. Aquest número de telèfon hagués hagut de ser facilitat juntament amb l'adreça a la Batllia per tal de permetre la citació que es pretenia.

Per consegüent, d'això se'n desprèn que s'ha perjudicat a la recurrent, la qual no ha pogut ser degudament citada, ni comparèixer a judici per exercir el seu dret a la defensa. En aquest sentit, cita la sentència del 14 de juliol del 2009, recaiguda en la causa 2009-4-RE que destaca que l'accés a la justícia té un relleu constitucional molt especial, ja que es tracta de garantir que tots els ciutadans tindran com a mínim la possibilitat d'accedir a la jurisdicció, de portar davant un jutge la defensa dels seus drets.

Per acabar, el Ministeri Fiscal, tenint en compte el cànon constitucional de l'accés a la jurisdicció demana al Tribunal Constitucional que declari la vulneració del dret a la jurisdicció de la recurrent.

Novè

El 5 de maig del 2014, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit aquesta causa, amb efectes suspensius, i va trametre la causa a les parts per tal que presentessin les al·legacions que estimessin pertinents.

Desè

El 20 de maig del 2014, la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko va presentar un escrit d'al·legacions en què manifesta que està totalment d'acord amb l'informe del Ministeri Fiscal i reitera els seus arguments i pretensions anteriors.

Onzè

El 27 de maig del 2014, la representació processal de la societat Urbs Mont Patrimoni, SL va presentar un escrit d'al·legacions en què destaca que es desconeix on viu la part recurrent, ja que aquesta es resisteix a revelar el seu domicili real. Aquesta part ja havia denunciat aquest fet en el decurs de les actuacions.

Així mateix, considera que la part recurrent sabia tant l'existència del procediment com de l'import que se li reclamava, ja que es tracta del lloguer mensual del seu domicili, una obligació dita de tracte successiu. Així mateix, manifesta que les parts tenen altres litigis en curs i que l'obligació dels lletrats és donar curs a les informacions que es coneixen i es publiquen, per tant, la citació per edictes és una forma de notificació pública que es pot consultar des de tot arreu, per tant, si no es compareix en judici cal acceptar-ne les conseqüències.

La Batllia estava informada tant del procediment com dels professionals que hi havien d'intervenir. La part adversa al·lega que aquesta part hauria amagat informació voluntàriament per tal que no es pugui notificar la pendència del procediment. Aquesta part ho nega i afegeix que aquest recurs és una argücia processal, perquè la part adversa coneixia l'existència del procediment i l'import reclamat.

Per acabar, demana que es tingui aquest escrit d'al·legacions per evacuat.

Dotzè

El 5 de juny del 2014, el Ministeri Fiscal, el 12 de juny del mateix any, la representació processal de la societat Urbs Mont Patrimoni, SL, i, el 13 de juny següent, la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïxen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com es desprèn dels antecedents el nus gordià d'aquesta causa té a veure amb la important qüestió de l'accés a la jurisdicció. Es tracta d'una fase essencial i prèvia a qualsevol procés. La funció del Tribunal Constitucional no és, en aquest cas, valorar el desenvolupament del procediment (que *in casu* està en curs), sinó verificar si l'etapa preliminar que permet al justiciable accedir als tribunals o contestar les citacions de l'Administració de la Justícia per tal de fer valer els seus drets o els seus interessos legítims, ha respectat les exigències que es deriven de l'article 10 de la Constitució.

Ara bé, en aquest punt convé recordar que el Tribunal ha fixat, en diverses sentències, el cànon de constitucionalitat relatiu a l'accés a la jurisdicció (sentència del 13 de gener del 2014, recaiguda en la causa 2013-25 i 26-RE; sentència del 15 de juliol del 2013, recaiguda en la causa 2013-6-RE; sentència del 15 de març del 2013, recaiguda en la causa 2012-22-RE).

La sentència de principi va ser dictada el 14 de juliol del 2009 (causa 2009-4-RE) i determina en termes inequívocs aquest cànon de constitucionalitat: "*Des de la perspectiva constitucional per la qual han de vetllar aquest Tribunal i tots els òrgans judicials, cal tenir present que el bé jurídic protegit té un relleu molt especial, ja que es tracta de garantir que tots els ciutadans tindran com a mínim la possibilitat d'accedir a la jurisdicció, de portar davant d'un jutge la defensa dels seus drets. Certament, un cop dins del procés caldrà que el Tribunal Constitucional continuï vetllant pel respecte del vessant constitucional dels drets processals, però el que és lògicament primordial des d'aquesta perspectiva és assegurar l'accés per primer cop al procediment: aquest és el nucli fonamental del dret constitucional a la jurisdicció.*"

D'aquest extracte es desprèn, sense ambigüitats, que poder accedir als tribunals és essencial per a una bona administració de la justícia. Efectivament, el dret d'accés condiona l'efectivitat de tots els altres drets reconeguts en la Constitució. Per consegüent, a partir del moment en què l'accés a la jurisdicció entra en qüestió, correspon al conjunt dels òrgans judicials estar alhora particularment atents i diligents per tal de fer tot allò que estigui en les seves mans per permetre un accés efectiu dels justiciables als tribunals i d'aquesta manera poder-se defensar.

En aquest context, el Tribunal Constitucional ja va tenir l'oportunitat d'afirmar que els jutges han de tenir una actitud "*especialment activa*" o també "*proactiva*" (causa 2009-14-RE). Aquest aspecte de les coses és essencial quan es troba en joc la recerca de les coordenades exactes dels llocs de residència dels justiciables, ja que d'això depèn la seva capacitat a ser degudament informats de qualsevol acte de procediment, necessari ja sigui a la presentació de les seves demandes davant els tribunals, ja sigui -cas de ser demandats- a la seva defensa concreta i efectiva. Altrament dit, ha de quedar clar que "*els demandats o defenents poden tenir, en determinades circumstàncies, certes obligacions d'informar del seu parador, però aquestes obligacions no excusen les dels òrgans judicials derivades del dret a la jurisdicció*" (sentència del 14 de juliol del 2009, recaiguda en la causa 2009-4-RE precitada).

Segon

En el marc d'aquest recurs d'empara, l'anàlisi dels fets demostra que la part adversa no només sabia que la recurrent ja no vivia a l'adreça on la citació havia estat enviada (adreça que era la mateixa que la de la seu social de la seva pròpia empresa), sinó que tenia el seu número de telèfon personal on podia ser contactada en qualsevol moment i de manera molt més senzilla. Ara bé, com ho destaca encertadament el Ministeri Fiscal "*aquest número de telèfon havia de ser facilitat a la Batllia, juntament amb l'adreça de la persona quina citació es pretenia. (...) Perquè l'objecte de la citació no és altre que poder comunicar a la persona interessada la raó de la citació, i per aconseguir-ho, abans d'usar els edictes, cal utilitzar totes les vies possibles i necessàries.*"

En aquestes condicions, en la causa que ens ocupa es desprèn que s'ha vulnerat el dret a l'accés a la jurisdicció de la recurrent en la mesura en què no es va fer tot allò que es podia per tal que aquesta fos degudament informada de la seva citació a comparèixer i així fer valer els seus drets. Efectivament, "*les regles processals són garantia de principis i de valors constitucionals de primer ordre sobre els quals s'assenta l'Estat de Dret. El seu respecte és tan rellevant com el respecte a les normes substantives*" (sentència del 15 de juliol del 2013, recaiguda en la causa 2013-6-RE).

Per aquests motius que s'acaben d'exposar, s'ha d'atorgar íntegrament l'empara sol·licitada, declarar nul el procediment endegat i ordenar la retroacció de la causa al moment de la citació de la recurrent

per tal que aquesta sigui degudament informada del procediment, pugui presentar la seva contesta i fer valer els seus drets.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Declarar que el dret a l'accés a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, ha estat vulnerat.

Segon

Atorgar l'empara sol·licitada per la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko.

Tercer

Anul·lar el procediment 0672-2/12.

Quart

Retrotreure les actuacions al moment de la citació per escoltar la demanda.

Cinquè

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la Sra. Nataliya Miroshnychenko, a la representació processal de la societat Urbs Mont Patrimoni, SL, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2014.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
President Vicepresidenta

Laurence Burgorgue-Larsen

Pierre Subra de Bieusses
Magistrat